

Pregled činjenica
o imigrantima
i integraciji

i

**F
A
K
T
A**

2008

Predgovor

Državna uprava za integraciju i multikulturalnost (IMDi) je u ovom pregledu sakupila odabrane pojmove, cifre i informacije o imigraciji i integraciji s ciljem da informacije budu dostupnije.

Koja saznanja su važna i ispravna može često biti predmet diskusije. Ovaj pregled nema za cilj da pokrije sve teme, niti da izloži cifre ili obavještenja koja ne mogu biti predmet diskusije.

IMDi radi toga želi povratna obavještenja o vašim zapažanjima o brošuri i prijedloge brojeva, podataka, izvora informacija i izbora informacija koji, unosenjem u slijedeće izdanje, mogu biti svrsishodni. Povratna obavještenja možete poslati na post@imdi.no.

Želimo da uputimo veliko hvala svim našim saradnicima. Naročito se zahvaljujemo UDI-u i SSB-u za odlične podatke i uslugu na visokom nivou.

Oslo, avgust 2008. godine

Osmund Kaldheim
Direktor
Državna uprava za integraciju
i multikulturalnost (IMDi)

Sadržaj

▶ 1. Akteri na polju imigracije	5
▶ 2. Ključni pojmovi	11
▶ 3. Imigraciona populacija	15
▶ 4. Tražioci azila i izbjeglice	25
▶ 5. Radna imigracija	31
▶ 6. Porodična imigracija i sklapanje braka	34
▶ 7. Nastanjenje i kvalifikacija	39
▶ 8. Zaposlenost, prihodi i nezaposlenost	46
▶ 9. Gotovinska dotacija i dječiji vrtići	51
▶ 10. Obrazovanje	55
▶ 11. Zaštita i briga o djeci	59
▶ 12. Prisilni brak	60
▶ 13. Osakaćivanje ženskih genitalija	61
▶ 14. Kriminal	63
▶ 15. Učešće na izborima	65
▶ 16. Stavovi stanovništva o imigraciji i integraciji	67
▶ 17. Oslo	69
▶ 18. Ekonomija – ključne cifre iz državnog budžeta	73
▶ 19. Zemaljske organizacije 2007. godine	74
▶ 20. Dobrovoljne organizacije	75
▶ 21. Korisne internet adrese za dodatne informacije	76
▶ 22. Reference	80

1. Akteri na polju imigracije

Norveški parlament

Norveški parlament utvrđuje okvire za izbjegličku, imigrantsku i politiku integracije. Norveški parlament takođe predlaže okvire za općinske poslove integracije kroz Zakon o introdukciji i kroz određivanje visine dodatnih sredstava koje općine dobijaju za integraciju izbjeglica koje se u njima nastanjuju.

Ministarstvo za rad i uključivanje u društvenu podjelu rada (AID)

AID ima glavnu odgovornost za izbjegličku, imigrantsku i politiku integracije. UDI, IMDi i UNE su državne uprave kojima ovo ministarstvo rukovodi, između ostalog, zakonima, pravilnicima, budžetima i dopisima o dodjeli novčanih sredstava.

Državna uprava za strance (UDI)

Državna uprava za strance (UDI) je centralna državna služba za upravne poslove sa strancima. UDI sprovodi i doprinosi razvoju vladine imigracione i izbjegličke politike. UDI takođe mora da se pobrine za regulisanje imigracije razmatranjem molbi za različite vrste boravišnih i radnih dozvola i mora da obezbjedi zaštitu izbjeglicama razmatranjem molbi za azil. U njihovu nadležnost spada

i upravljanje izbjegličkim prihvatilištima i ostalim prihvatnim službama. UDI kupuje usluge prihvatilišta od preduzimača, a to mogu biti organizacije, općine ili komercijalni operateri.

Apelaciono vijeće za strance (UNE)

UNE je nezavisan državno-upravni organ koji, prema Zakonu o strancima i propisima o strancima, razmatra žalbe uložene na UDI-eve odluke. Ovo vijeće je administrativno podređeno AID-u. Apelaciono vijeće za strance je UDI-ev nadređeni organ koji tumači zakone, a praksa apelacionog vijeća daje smjernice za praksu UDI-a.

Državna uprava za integraciju i multikulturalnost (IMDi)

IMDi sprovodi politiku integracije i multikulturalnosti na području Ministarstva za rad i uključivanje u društvenu podjelu rada (AID). IMDi je stručni centar za integraciju i multikulturalnost i pokretač poslova općine i drugih aktera na ovom polju. IMDi takođe, kroz razvoj saznanja i sakupljanje iskustava, mora da bude isporučitelj premisa za razvoj politike. Kao stručni centar, IMDi mora da sakuplja i širi saznanja, izrađuje dokumentaciju i da se bavi radom na formiranju stavova. IMDI-evo najvažnije pravno sredstvo djelovanja je Zakon o introdukciji. Ekonomska sredstva djelovanja obuhvataju, između ostalog, dotacije za integraciju i doprinos za istraživanje i razvoj. IMDi administrira dotacije od oko 4,3 milijarde kruna u 2008. godini.

Neki od centralnih zadataka IMDI-a su da: nastani izbjeglice koje dobiju dozvolu boravka u Norveškoj, doprinese da pridošlice brže dođu do posla ili školovanja, povećava zaposlenost među imigrantima i njihovim potomcima, obezbijedi ravnopravno pružanje javnih usluga i bude državni stručni organ vlasti na polju tumačenja. Pored toga, IMDi je nadležan za četiri programa mjera vladinog plana djelovanja protiv prisilnog braka.

NAV (penziono/zdravstveno osiguranje i biro za zapošljavanje)

Sve lokalne NAV - službe nude svoje usluge i imigrantima. Obzirom da se ova grupa manje- više susreće sa preprekama na tržištu rada i ima, kada se radi o penziono/zdravstvenom osiguranju i zapošljavanju, potrebu za prilagođenim uslugama, četiri specijalne službe koje se zovu NAV Intro su osnovane u Oslu, Bergenu, Kristiansandu i Trondheimu. Ove službe nude usluge kao što su kurs za tražioce posla/ pripremni kurs u okviru struke, savjetodavni/uputstveni razgovori, praćenje u toku prakse i pripremnu obuku kojom tražioci posla, na svom putu prema radnom odnosu, jednostavnije dolaze do drugih uslužnih ponuda NAV-a.

Policija

Glavni zadaci odeljenja policije za rad sa strancima (PU) su registrovanje tražioca azila, provjera putne maršute tražioca azila, utvrđivanje identiteta, priprema i sprovođenje konačne odbijenice u azilnim predmetima

u djelo i priprema i obezbeđivanje odlazaka iz Norveške. Dvadeset sedam policijskih okruga prima i priprema molbe za boravišne i radne dozvole i obrađuje veliki dio zahteva koje prima. Predmeti koje policija ne može da razmotri šalju se u UDI.

Služba u inostranstvu

Norveške ambasade/konzulati igraju važnu ulogu kao službe s kojima se, u prvoj liniji, sreću stranci koji žele da posjete ili se presele u Norvešku. Oni informiraju o pravilima i procedurama, obrađuju zahtjeve za vize za posete i primaju i pripremaju molbe za vize i dozvole boravka koje, nakon toga razmatra UDI. Predmeti koje ambasade/konzulati ne mogu da razmatraju šalju se u UDI.

Općine

Općine, na lokalnom nivou, imaju centralnu ulogu u radu na stvaranju uslova za integraciju i multikulturalnost. Općine, u saradnji sa IMDI-em, nastanjuju izbjeglice. Općinski rad na integraciji stranaca je od 1. septembra 2004. godine regulisan Zakonom o introdukciji. Zakonom o introdukciji se brine da izbjeglice i članovi njihove spojene porodice imaju individualnu obuku iz norveškog jezika i društvenog uređenja i definišu mjere kojima se oni pripremaju za radni odnos. Općine se takođe moraju pobrinuti da njihove opće usluge budu prilagođene multikulturalnoj populaciji.

Centralni statistički ured (SSB)

SSB je glavna norveška institucija za prikupljanje, obradu i prenošenje zvanične statistike i ima glavnu odgovornost za pokrivanje potreba za statističkim podacima u norveškom društvu. U skladu sa Zakonom o statistici iz 1989. godine, SSB ima pravo da odluči šta će uvrstiti u zvaničnu statistiku kao i odgovornost za koordinaciju zvanične statistike u Norveškoj. SSB pravi statistiku za mnoga područja, uključujući statistiku imigracije i integracije stranaca.

Vijeće za kontakt između imigrantske populacije i vlasti (KIM)

KIM je savjetodavno vijeće, imenovano od strane norveške vlade svake 4. godine. Vijeće treba da stvori uslove za dijalog između manjinskog stanovništva i vlasti i da vlastima pruži savjete i upozna ih sa pitanjima koja su od principijelnog značaja za manjinske zajednice.

Vox – Nacionalni centar za učenje uz radni odnos

Vox je nacionalni institut podređen Ministarstvu za obrazovanje. Vox radi na podizanju nivoa kompetencije odraslih i ispituje i prenosi nova saznanja o učenju odraslih. Vox ima odgovornost za razvoj nastavnog plana iz norveškog jezika i društvenog uređenja za odrasle imigrante.

Stručni tim za sprječavanje prisilnih brakova

Ovaj stručni tim se sastoji od predstavnika IMDi-a, Državne uprave za strance (UDI), Državne uprave policije (POD) i Državne uprave za djecu, mlade i porodicu (Bufdir). Stručni tim je zemaljska, savjetodavna instanca za primarni rad sa konkretnim slučajevima prisilnog braka. Ovaj tim se bavi i pristupom problemima vezanim za povredu časti i nasilje, kada je to uključeno u problematiku prisilnog braka. Svojim predavanjima i razvitkom materijala sa savjetima/uputstvima, ovaj tim doprinosi većoj kompetenciji u primarnoj službi. IMDi je preuzeo odgovornost za Stručni tim 1. januara 2008. godine.

Dobrovoljne organizacije

Postoji niz zemaljskih i lokalnih organizacija koje organizuju razne grupe imigranata, obezbjeđuju lokale za sastanke ljudi sa različitim porijeklom i/ili na drugi način rade na projektima usmerenim prema integraciji i uključivanju u društvenu podjelu rada. Crveni Krst (Røde Kors), između ostalog, nudi vodiče za izbjeglice, Samopomoć/nezavisnost za imigrante i izbjeglice (Selvhjelp for innvandrere og flyktninger) pomaže osobama imigrantskog porijekla da kontaktiraju zvanične službe, a Antirasistički centar (Antirasistisk Senter) radi protiv rasizma i diskriminacije.

2. Ključni pojmovi

Azil: Slobodno mjesto za osobe koje s pravom strahuju od progona zbog rase, nacionalnosti, političkog shvatanja ili pripadnosti nekoj posebnoj grupi. Azil, između ostalog, podrazumjeva zaštitu od vraćanja u područje u kojem azilant ima razloga da strahuje od progona. Azil pruža i određena prava za vrijeme boravka u zemlji azila. Strani državljani kojima se odobri azil u Norveškoj dobijaju isti status kao izbjeglice.

Izvor: UDI

Prihvatilište za tražioce azila: Dobrovoljna ponuda stambenog prostora tražiocima azila koji dolaze u Norvešku. Prihvatilišta su skromnog standarda a zasnovana su na vlastitom domaćinstvu. Stanari dobijaju najneophodniju pomoć u hrani i odjeći. UDI je nadležan za upravljanje izbjegličkim prihvatilištima i ostalim prihvatnim službama. UDI kupuje usluge prihvatilišta od preduzimača, a to mogu biti organizacije, općine ili komercijalni operateri. U slučajevima gdje postoji dozvola za korišćenje zemljišta i građevine nije potrebna općinska dozvola na političkom nivou.

Izvor: UDI

Tražilac azila: Osoba koja svojevrijem i nenajavljeno moli da je vlasti zaštite i priznaju za izbjeglicu. Osoba se naziva tražiocem azila dok se ne donese odluka o molbi.

Izvor: UDI

Nastanjenje: Izbjeglance koje dolaze u Norvešku posredstvom UN i bivši tražioc azila koji su dobili dozvolu boravka nastanjuju se saradnjom državnih organa, između Državne uprave za integraciju i multikulturalnost (IMDi) i općina. Općine dobrovoljno nastanjuju izbjeglance. Većina izbjeglica u Norveškoj se nastanjuje uz pomoć javnih službi.

Izvor: IMDi

Porodična imigracija: Dozvola za nastanjenje u Norveškoj se može dati strancima koji su u srodstvu ili sa Norvežanima ili sa stranim državljanima koji legalno borave u Norveškoj. Dozvola za imigraciju porodice se daje, prije svega, najbližim članovima porodice, kao što su supružnici, registrovani partneri, članovi dvogodišnje vanbračne zajednice i djeca ispod 18 godina starosti. Kao osnovno pravilo za dobijanje odobrenja za porodičnu imigraciju postavlja se zahtjev o sigurnom izdržavanju. Za molbe koje su podnijete poslije 21. jula 2008. godine potreban je prihod sa platne skale 8, koji iznosi 215.200 kruna godišnje.

Izvor: UDI

Izbjeglica: Izbjeglance koje dolaze u Norvešku posredstvom UN i tražioc azila kojima je odobren azil. Ovaj naziv se u Norveškoj često koristi i za osobe koje su podnijele molbe za azil i dobile zaštitu ili boravak na humanitarnoj osnovi. U statistici SSB se za osobe koje su nastanjene u Norveškoj, a u prošlosti su došli kao izbjeglance, uključujući i familiju izbjeglica, koristi pojam "osobe sa izbjegličkim poreklom"

bez obzira da li je osoba dobila status izbjeglice (prema Konvenciji o izbjeglicama).

Izvor: UDI i SSB

Ne-zapadne zemlje: Azija sa Turskom, Afrika, Južna i Srednja Amerika i istočna Evropa. "Zapadnim zemljama" se smatraju nordijske zemlje, zapadna Evropa (izuzev Turske), Sjeverna Amerika i Okeanija. Kategorije i nazivi "zapadne"/"ne- zapadne" su pod revizijom u Centralnom statističkom uredu i biće izmjenjeni.

Imigraciona populacija: Se sastoji od osoba čija su oba roditelja rođena u inostranstvu. Oni su ili sami imigrirali u Norvešku (imigrant ili prva imigrantska generacija) ili su rođeni u Norveškoj, a njihovi roditelji u inostranstvu (potomci). Naziv "osobe imigrantskog porijekla" je sinonim nazivu "osobe koje pripadaju imigrantskoj populaciji".

Izvor: SSB

Imigracija/emigracija: Da bi se računalo da je neko imigrirao u Norvešku ili emigrirao iz Norveške, selidba mora biti registrovana u Glavnoj matičnoj upravi. Selidba iz ili u inostranstvo se mora prijaviti ukoliko osoba "ima namjeru" da boravak traje najmanje šest mjeseci. Mnogi, međutim, a naročito možda zaposlenici iz novih zemalja Evropske ekonomske zajednice, ne moraju da prijavljuju selidbu zato što neće ovdje dugo živjeti ili se ne registruju, čak iako bi trebali.

Izvor: SSB

Dozvola boravka: Dozvola da se u Norveškoj boravi duže od tri mjeseca. Državljanima zemalja Evropske unije ova dozvola daje pravo na rad. Državljanima drugih zemalja se radna dozvola često izdaje zajedno sa dozvolom boravka. Nordijskim državljanima nije potrebna dozvola boravka da bi boravili u Norveškoj.

Izvor: UDI

Izbjeglica koja dolazi u Norvešku posredstvom UN:

Osoba koja može da dođe u Norvešku na osnovu odabira organizovanog od strane UDI-a i Visokog komesarijata Ujedinjenih nacija za izbjeglice (UNHCR). Godišnju kvotu utvrđuje norveški parlament, na osnovu prijedloga vlade.

Izvor: UDI

Rođeni u inostranstvu: U statistici Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) su uračunati svi koji su rođeni u inostranstvu, bez obzira odakle im potiču roditelji, babe i djede. Ovo se razlikuje od SSB-ove kategorije "prva imigrantska generacija", koja obuhvata osobe rođene u inostranstvu čija su oba roditelja, kao i njihovi roditelji, rođeni u inostranstvu.

Izvor: OECD/SSB

Više centralnih pojmova naći ćete na sajtu Ministarstva za rad i uključivanje u društvenu podjelu rada:
http://www.regjeringen.no/nb/dep/aid/tema/integrering/sentrale_begreper.html?id=85923

3. Imigrantska populacija

Uprkos porastu imigracije u Norveškoj, broj imigrantske populacije je početkom 2008. godine i dalje bio relativno nizak u odnosu na broj stanovništva i prosečan u poređenju sa OECD.

- ▶ Od ukupnog broja stanovništva postotak imigrantske populacije iznosio je 9,7 odsto.
- ▶ Broj imigrantske populacije je iznosio 460.000.
- ▶ Broj imigranata je iznosio 381.000 (83 odsto imigrantske populacije).
- ▶ Broj potomaka je iznosio 79.000 (17 odsto imigrantske populacije).
- ▶ Broj osoba sa imigrantskim porijeklom iz zapadnih zemalja je iznosio 113.000 (2,4 odsto od ukupnog broja stanovništva).
- ▶ Broj osoba sa imigrantskim porijeklom iz ne-zapadnih zemalja je iznosio 347.000 (7,3 odsto od ukupnog broja stanovništva).

Izvor: SSB

- ▶ 2005. godine je 8,5 odsto stanovništva Norveške rođeno u inostranstvu. Odgovarajući postotak u Švedskoj je iznosio 12,4 odsto, a u Danskoj 6,5 odsto.

Izvor: OECD (Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj)

**Imigrantska populacija: Deset najbrojnijih grupa do
1.1.2008. godine:**

Zemlja	Broj	Porast stanovništva 2007. do 2008. godine	Udio/postotak imigrantske populacije
Poljska	32 069	13 240	7,0 %
Pakistan	29 134	868	6,3 %
Švedska	26 244	1 740	5,7 %
Irak	22 881	1 450	5,0 %
Somalija	21 795	2 111	4,7 %
Vijetnam	19 226	425	4,2 %
Danska	19 220	142	4,2 %
Njemačka	17 472	3 001	3,8 %
Bosna i Hercegovina	15 649	260	3,4 %
Iran	15 134	476	3,3 %

Izvor: SSB

Rođeni u inostranstvu u procentima prema broju stanovništva u odabranim OECD zemljama 2005. godine. Zapazite da OECD- ova definicija rođenih u inostranstvu nije isto što i imigrantska populacija u gornjem tekstu.

Zemlja	Udio/ postotak	Zemlja	Udio/ postotak
Luksemburg	33,4 %	Holandija	10,6 %
Australija	23,8 %	Velika Britanija	9,7 %
Švicarska	23,8 %	Norveška	8,2 %
Novi Zeland	19,4 %	Francuska	8,1 %
Kanada	19,1 %	Danska	6,5 %
Austrija	13,5 %	Portugalija	6,3 %
SAD	12,9 %	Češka	5,1 %
Švedska	12,4 %	Finska	3,4 %
Belgija	12,1 %	Mađarska	3,3 %
Irska	11,0 %	Meksiko	0,4 %

Izvor: OECD (Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj)

Imigracija 2007. godine:

- ▶ 2007. godine je u Norveškoj bilo registrovano 62.000 imigranata, a 22.000 emigranata. Neto imigracija je, prema tome, iznosila 40.000.
- ▶ Neto imigracija je porasla za 16.000 osoba, ili skoro 67 odsto od 2006. do 2007. godine.
- ▶ Neto imigracija je 2007. godine bila na najvišem nivou. U Norveškoj je imigracija u velikom porastu zahvaljujući, prije svega, porastu radne imigracije. Emigracija je u zadnjih deset godina iznosila nešto iznad 20.000.

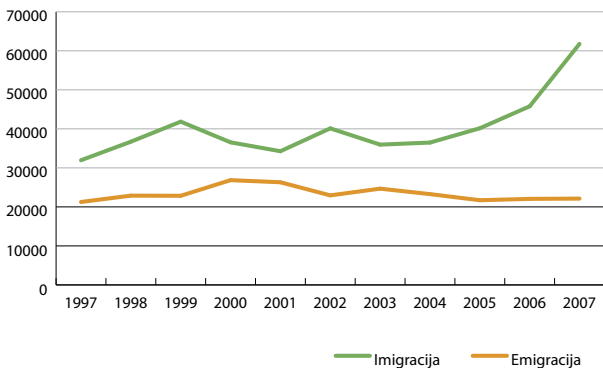
- ▶ Poljaci su definitivno bili najveća grupa imigranata, a za njima slijede Njemci i Šveđani.
- ▶ 573 pakistanskih državljana je imigriralo u Norvešku, dok je 179 emigriralo. Neto imigracija je time iznosila 394. Višu stopu neto imigracije je u Norveškoj postiglo 19 nacionalnih grupa.
- ▶ Neto imigracija iz bivše Jugoslavije je iznosila nešto ispod 700.

Imigracija, emigracija i neto imigracija stranih državljana u 2007. godini. 10 najbrojnijih grupa.

	Imigracija	Emigracija	Neto imigracija
Ukupno	61 774	22 122	39 652
Poljska	14 160	1 250	12 910
Njemačka	3 794	741	3 053
Švedska	4 432	2 326	2 106
Litvanija	2 350	305	2 045
Somalija	1 636	135	1 501
Filipini	1 615	316	1 299
Rusija	1 450	234	1 216
Tajland	1 155	153	1 002
Irak	968	140	828
Indija	998	210	788

Izvor: SSB

Imigracija i emigracija u periodu od 1997. do 2007. godine

Izvor: SSB

Imigracija u 2006. godini podjeljena na osnovu razloga za imigraciju:

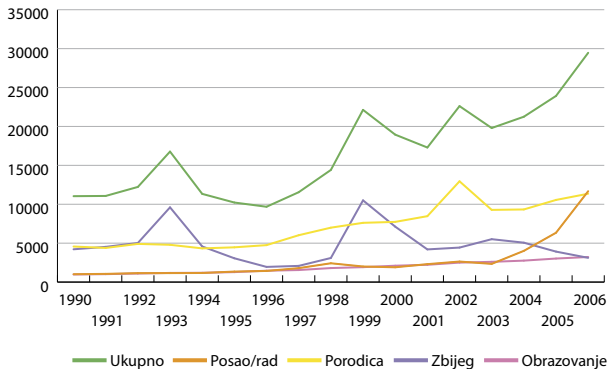
Posao/zapošljavanje je za imigrante iz ne-nordijskih zemalja koji dolaze prvi put u 2006. godini prvi put zamenio porodicu kao najvažniji razlog za imigraciju. Postotak onih koji zadnjih godina dolaze u Norvešku na rad je porastao, dok se postotak onih koji dolaze da bi dobili zaštitu smanjio. Broj onih koji dolaze na rad u Norvešku je u 2007. i 2008. godini još više porastao (videti UDI-eve preglede broja radnih dozvola u poglavlju 5), a porastao je i broj tražilaca azila (videti UDI-eve preglede broja tražilaca azila u poglavlju 4).

Useljenici koji dolaze prvi put među imigrantima sa ne-nordijskim državljanstvom, na osnovu razloga za imigraciju. 2006. godine

Razlog imigracije	Broj	Udio/postotak
Ukupno	29 462	100 %
Posao/rad	11 678	40 %
Porodica	11 355	39 %
Zbjeg	3 115	11 %
Obrazovanje	3 223	11 %
Drugi	91	0 %

Izvor: SSB (pregled broja imigranata u 2007. godini na osnovu razloga za imigraciju izlazi 2. oktobra 2008. godine)

Useljenici koji dolaze prvi put među imigrantima sa ne-nordijskim državljanstvom, na osnovu razloga za imigraciju. 1990. - 2006.

Izvor: SSB (pregled broja imigranata u 2007. godini na osnovu razloga za imigraciju izlazi 2. oktobra 2008. godine)

Imigrantska populacija u općinama:

U svim općinama u zemlji žive osobe imigrantskog porijekla, ali skoro polovina (43 odsto) živi u Oslu i Akershus, dok ispod pet odsto živi u sjevernoj Norveškoj. Najveći postotak imigranata je u Oslu, gdje 25 odsto stanovništva čini imigrantska populacija.

U svim norveškim općinama, osim dvije (Beiarn i Osen), žive osobe "ne- zapadnog" imigrantskog porijekla, ali ne-zapadna imigrantska populacija živi veoma koncentrisano, oko većih gradova i u centralnom, istočnom području zemlje.

"Top 10" ("10 na vrhu") općina sa najbrojnijom imigrantskom populacijom (zapadnom i ne-zapadnom), zaključno sa 1.1. 2008. godine

Općina	Broj	Najveće grupe nacionalnosti
1. Oslo	139 878	Pakistan
2. Bergen	23 682	Poljska
3. Stavanger	16 636	Velika Britanija
4. Bærum	14 293	Poljska
5. Trondheim	14 147	Turska
6. Drammen	11 624	Turska
7. Kristiansand	9 237	Vijetnam
8. Skedsmo	7 264	Vijetnam
9. Fredrikstad	7 204	Irak
10. Sandnes	6 828	Vijetnam

Izvor: SSB

“Top 10” (“10 na vrhu”) – postotak osoba ne-zapadnog imigrantskog porijekla zaključno sa 1.1. 2008. godine:

Općina:	Broj:
1. Oslo	115 574
2. Bergen	18 235
3. Stavanger	11 453
4. Trondheim	10 702
5. Drammen	10 138
6. Bærum	9 371
7. Kristiansand	7 328
8. Skedsmo	6 091
9. Fredrikstad	5 699
10. Sandnes	5 310
Suma – top 10 (10 na vrhu)	199 901

Izvor: SSB

“Top 10” (“10 na vrhu”) – postotak osoba ne-zapadnog imigrantskog porijekla u odnosu na cjelokupno stanovništvo zaključno sa 1.1.2008. godine:

1. Oslo	20,6 odsto
2. Drammen	16,9 odsto
3. Lørenskog	14,1 odsto
4. Skedsmo	13,2 odsto
5. Askim	12,2 odsto
6. Rælingen	11,1 odsto
7. Moss	10,8 odsto
8. Ås	9,7 odsto
9. Stavanger	9,6 odsto
10. Lier	9,5 odsto

Izvor: SSB

Imigrantska populacija – buduća predviđanja:

Proračun iz SSB ukazuje da će veličina imigrantske populacije vjerojatno značajno porasti u periodu 2008.-2060. godine. Proračun je prilično nesiguran, a nesigurnost se naročito vezuje za broj imigranata, koji vremenom prilično varira. Na primjer, 2007. je bilo 16.000 više imigranata nego 2006. godine.

- ▶ Imigrantska populacija će vjerojatno porasti sa današnjih 460.000 na 1,1 do 2,6 miliona u 2060. godini. Broj stanovništva u 2060. godini će iznositi negdje između 5,3 i 8,5 miliona, što je porast u odnosu na današnji broj od 4,7 miliona.
- ▶ Očekuje se da će imigrantska populacija činiti između 21 i 31 odsto ukupnog broja stanovništva u 2060. godini.

Izvor: SSB

4. Tražioc i izbjeglice

Državna uprava za strance (UDI) je nadležna za razmatranje molbi za različite vrste boravišnih i radnih dozvola u Norveškoj. Oni takođe imaju odgovornost za upravljanje izbjegličkim prihvatilištima i ostalim prihvatnim službama. UDI kupuje usluge prihvatilišta od preduzimača, a to mogu biti organizacije, općine ili komercijalni operateri. U slučajevima gdje postoji dozvola za korišćenje zemljišta i građevine nije potrebna općinska dozvola na političkom nivou.

Molbe za azil u 2007. godini:

Nakon višegodišnjeg opadanja broja molbi za azil, broj podnosilaca molbi za azil se ponovo povećao u 2007. godini, naročito u periodu od avgusta mjeseca do kraja godine:

- ▶ Nešto više od 6.500 osoba je 2007. godine tražilo azil.
- ▶ Podnosioci molbi su dolazili iz 106 različitih zemalja.
- ▶ Najviše tražilaca azila je došlo iz Iraka, Rusije i Eritreje.
- ▶ Skoro svaki četvrti tražilac je bilo djete (1.568).
- ▶ Maloljetnici bez staratelja su činili 6 odsto cjelokupnog broja tražilaca azila (403).
- ▶ Većina maloljetnika bez staratelja koji su tražili azil su dolazili iz Iraka, Avganistana i Eritreje.

Izvor: UDI

Molbe za azil u prvoj polovini 2008. godine:

- ▶ Blizu 5.400 osoba je tražilo azil, što je porast od 120 odsto u poređenju sa prvom polovinom 2007. godine.
- ▶ Tražioci koji su maloljetnici bez staratelja su činili 8 odsto (423) ukupnog broja tražilaca.

Izvor: UDI

Prognoza molbi za azil 2008. godine

- ▶ Prema UDI-evim prognozama u toku 2008. godine će doći 15.000 tražilaca azila, dok je broj onih koji su tražili azil u toku 2007. godine iznosio 6.500.

Izvor: UDI

Stanari prihvatilišta za tražioce azila:

- ▶ Krajem juna 2008.godine blizu 9.300 osoba je živjelo u 66 prihvatilišta. Troje od deset stanara su bili iz Iraka ili Eritreje.
- ▶ Broj prihvatilišta je, u toku 2006.godine, smanjen sa 75 na 66, a zatim, 2007. godine, na 61. U prvoj polovini 2008. godine broj prihvatilišta se ponovo povećao na 66.
- ▶ Troškovi poslovanja prihvatilišta za tražioce azila su 2007. godine iznosili 835,5 miliona kruna, što je smanjeno u odnosu na 930,3 miliona iz 2006. godine. Iz revidiranog nacionalnog budžeta za 2008. godinu je odvojeno 1.152,4 miliona kruna.
- ▶ Krajem 2007. godine stanari prihvatilišta su bili iz 94 zemlje.

- ▶ Negdje oko 7.500 stanara je napustilo prihvatilišta u toku 2007. godine. Oni su se ili nastanili u nekoj općini ili su transportovani van zemlje, dobrovoljno se vratili ili se preselili na poznatu ili nepoznatu adresu.
- ▶ U toku 2007. godine prihvatilišta je bez navedene nove adrese napustilo nešto manje od 2.300 stanara, što čini 30 odsto svih koji su napustili prihvatilišta. Oni su se vratili u domovinu, otišli da traže azil u nekoj drugoj zemlji ili borave na nepoznatom mjestu u Norveškoj. Njih 1.300 je kasnije registrovano na poznatoj adresi.

Izvor: UDI

Broj osoba koje su zadnjih pet godina dobile zaštitu u Norveškoj:

Broj osoba koje su dobile zaštitu u Norveškoj je u periodu od 2003. do 2006. godine opao da bi se u toku 2007. godine značajno povećao.

U donju tabelu su uključeni svi koji su dobili dozvolu boravka u Norveškoj nakon molbe za azil, bez obzira da li je odluku doneo UDI, prvostepena instanca, ili UNE, instanca za rješavanje žalbi. Odluke su podjeljene prema godini u kojoj im je odobrena molba za azil, nezavisno od datuma podnošenja molbe. Izbjeglice koje dolaze u Norvešku posredstvom UN su takođe uključene.

Osobe koje su dobile zaštitu u periodu od 2003. do 2007. godine.

	Ukupno	(UDI) Državna uprava za strance	(UNE) Apelaciono vijeće za strance	Izbjeglice koje dolaze u Norvešku posredstvom UN
2007	5 846	2 935	1 561	1 350
2006	3 198	1 682	524	992
2005	3 997	2 480	575	942
2004	4 926	3 480	688	758
2003	4 946	3 557	240	1 149

Izvor: UDI

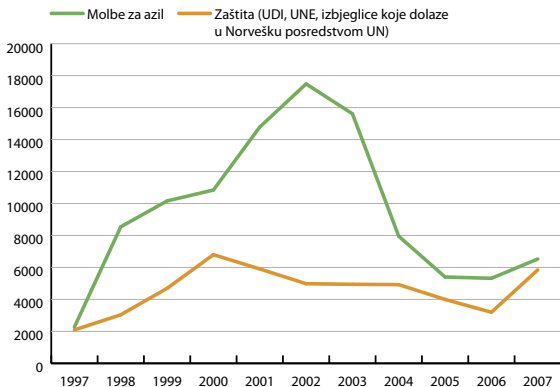
Dozvole boravka izdate u toku 2007. godine od strane UDI-a na osnovu molbi za azil:

Osobe kojima je odobren boravak nakon molbe za azil su u velikoj mjeri dolazile iz zemalja obuhvaćenih ratom i konfliktima (ovdje nisu uključene dozvole boravka koje je UNE izdao nakon razmatranja žalbe):

- ▶ Preko 2.900 osoba je dobilo boravak na osnovu molbe za azil.
- ▶ Većina dozvola je izdata osobama iz Somalije, Iraka, Rusije i Eritreje.
- ▶ 860 djece je dobilo dozvolu boravka na osnovu molbe za azil.
- ▶ Žene su, u većoj mjeri od muškaraca, dobile dozvolu boravka već u 1. instanci (67 odsto žena prema 54 odsto muškaraca).

Izvor: UDI

Broj onih koji su tražili azil i broj onih koji su dobili zaštitu u periodu od 1997. do 2007. godine

Izvor: UDI

Boravak izbjeglica koje su u Norvešku došle posredstvom UN:

Broj onih koji su dobili zaštitu kao izbjeglice koje su u Norvešku došle posredstvom UN je u 2007. porastao u odnosu na 2006. godinu:

- ▶ U 2007. godini je posredstvom UN došlo 1.106 izbjeglica. Ukupni broj dozvola je iznosio 1.350, za razliku od 924 u 2006. godini. Nije neophodno da osoba dođe u Norvešku iste godine kada mu/joj se odobri boravak.
- ▶ Najveći broj osoba je stigao iz Mijanmara (Burme), Demokratske Republike Kongo i Iraka.

- ▶ 43 odsto izbjeglica koje su došle posredstvom UN su činila djeca.
- ▶ Među izbjeglicama koje su došle posredstvom UN bilo je više muškaraca nego žena.

Izvor: UDI

Osobe sa izbjegličkim porijeklom:

SSB- ova statistika osoba sa izbjegličkim porijeklom (uključujući i porodice koje su spojene sa izbjeglicama) je pokazala da su one krajem 2007. godine činile 30 odsto ukupne imigrantske populacije u Norveškoj.

- ▶ Broj osoba sa izbjegličkim porijeklom nastanjenih u Norveškoj je iznosio 125.100 (ili 2,7 odsto cjelokupnog stanovništva).
- ▶ Većina ih je porijeklom bila iz Iraka (16.800), Somalije (14.000) i Bosne i Hercegovine (12.500).

Izvor: SSB (Brojčano stanje za 1.1.2008. godine izlazi 15. septembra 2008. godine).

5. Radna imigracija

Tri najveće imigrantske nacionalne grupe u 2007. godini došle su iz zemalja iz kojih ljudi po pravilu emigriraju radi posla. Došlo je 14.000 poljskih državljana, 4.300 Šveđana i 3.600 Njemaca.

Izvor: SSB

Da bi se uračunao u statistiku SSB-a, imigrant mora biti registrovan u popisu građana, a to zahtjeva najmanje šestomjesečni boravak u Norveškoj. Osobe koje imaju radnu dozvolu važeću manje od šest mjeseci se ne registruju kao nastanjeni. To je jedan od razloga zbog kojih se UDI-evo brojčano stanje odobrenih radnih dozvola neće složiti sa imigrantskom statistikom SSB-a.

Radne dozvole u 2007. godini:

- ▶ Izdato je blizu 98.000 radnih dozvola, uključujući i 43.000 produženja.
- ▶ Najveći broj dozvola izdat je građanima Poljske, Litvanije, Njemačke, Slovačke i Latvije.
- ▶ 80 odsto radnih dozvola je izdato muškarcima, od kojih je 48 odsto bilo ispod 30 godina starosti.
- ▶ U prosjeku je u Norveškoj bilo 70.000 osoba sa važećom radnom dozvolom.
- ▶ 85 odsto svih dozvola dobijenih prvi put je izdato na osnovu pravila Evropske ekonomske zajednice.

- ▶ Ukupno 45 odsto svih dozvola za porodičnu imigraciju izdato je osobama koje su spojene sa nekim imigrantom koji je u Norveškoj na radu.
- ▶ 37 odsto porodica spojenih sa imigrantom na radu bilo je iz Poljske.
- ▶ Negde oko 1.800 dozvola za porodičnu imigraciju izdato je djeci iz Poljske.

Izvor: UDI

Radne dozvole u prvoj polovini 2008. godine:

- ▶ Krajem juna 2008. godine bilo je izdato negdje oko 50.000 radnih dozvola, od kojih su polovinu činila produženja radne dozvole.
- ▶ Većina dozvola je bila izdata građanima Poljske, Litvanije, Njemačke, Slovačke i Latvije.
- ▶ Broj dozvola izdatih građanima Rumunije je znatno porastao, sa 711 u prvoj polovini 2007. godine na 1.468 u prvoj polovini 2008. godine.
- ▶ Do 1. jula je približno 101.000 osoba u Norveškoj imalo važeću radnu dozvolu.

Situacija poljskih i baltičkih imigranata na radu u Norveškoj

IMDI je izvršio anketu među nastanjenim (u popisu stanovništva) imigrantima na radu iz Poljske i baltičkih zemalja (anketa bazirana na telefonskim intervjuima i razgovorima sa grupama poljskih imigranata na radu). Iz ankete je, između ostalog, proizašlo slijedeće:

- ▶ Veoma malo njih trpi loše uslove rada ili grubu zloupotrebu radnog odnosa. Velika većina smatra da ima posao koji odgovara njihovom ličnom obrazovanju i kompetenciji.
- ▶ Ono što je izazov jeste činjenica da visoko obrazovane žene u Norveškoj ili nisu zaposlene ili prihvataju poslove za koje su prekvalifikovane.
- ▶ Veoma malo njih trpi loše uslove rada ili grubu zloupotrebu radnog odnosa.
- ▶ Većina ima veliku potrebu za širokim informisanjem u toku prve godine svog boravka u Norveškoj. Najvažnija barijera za prijem informacija je nevladanje norveškim ili engleskim jezikom.
- ▶ Potreba i želja da se dođe do boljeg znanja norveškog jezika je jasna.
- ▶ Poljski imigranti na radu žele obuku iz norveškog jezika tek kada donesu odluku da će u Norveškoj ostati duže vrijeme.
- ▶ Imigranti na radu žele da učestvuju u lokalnim slobodnim aktivnostima i društvenim mrežama Norvežana.
- ▶ Čak 7 od 10 odgovara da će sasvim sigurno, ili verovatno, za pet godina živjeti u Norveškoj.

Izvor: IMDi- izvještaj 1-2008. godine: Ostajemo ... O radnim imigrantima iz Poljske i baltičkih zemalja.

6. Porodična imigracija i sklapanje braka

Porodična imigracija:

2007. godine je preko 17.900 osoba dobilo dozvolu za porodičnu imigraciju. Ovo je najveći, ikada izdat broj takvih dozvola, nekih 3.900 više nego 2006. godine. Rast broja dozvola za porodičnu imigraciju iz novih zemalja Evropske unije, kao što su Poljska i Litvanija, nastavio se u 2007. godini.

Dozvole za porodičnu imigraciju – 10 zemalja iz kojih je u 2007. godini došlo najviše emigranata:

Državljanstvo:	Broj dozvola	Promjene od 2006.– 2007. godine	Broj žena (djevojčica i odraslih)	Broj djece
Ukupno	17 913	+ 3 932	11 914	8 066
Poljska	3 292	+ 1 590	2 322	1 813
Njemačka	1 456	688	952	823
Tajland	1 073	130	921	314
Somalija	1 003	90	533	730
Rusija	658	63	502	239
Litvanija	643	261	433	392
Filipini	618	206	490	176
Holandija	509	85	305	307
Indija	496	250	360	190
SAD	453	43	275	160

Izvor: UDI

- ▶ Sve tri zemlje sa najvećim porastom od 2006. do 2007. godine su tipične zemlje radnih imigranata: Poljska (+ 1.590), Njemačka (+ 688) i Litvanija (+ 261).
- ▶ Od svih odraslih koji su dobili dozvolu za porodičnu imigraciju 2007. godine, bilo je 81 odsto žena.

- ▶ Djeci je dato 45 odsto svih dozvola za porodičnu imigraciju u toku 2007. godine. Djeca su bila iz pet zemalja sa najviše porodičnih imigranata: Poljske, Njemačke, Somalije, Litvanije i Tajlanda. Zajedno su ove zemlje činile 50 odsto svih dozvola koje su izdate djeci.
- ▶ U toku 2007. godine poljskoj djeci je izdato preko 1.800 dozvola za porodičnu imigraciju.

Izvor: UDI

Sklapanje braka:

- ▶ Svake godine se sklopi više brakova između osobe bez imigrantskog porijekla i osobe imigrantskog porijekla nego između dve osobe imigrantskog porijekla.
- ▶ Više muškaraca nego žena sklapa brak sa nekim ko, prije sklapanja braka, živi van Norveške. U periodu 1996. – 2004. godine muškarci i žene bez imigrantskog porijekla su sklopili 15.000, odnosno 7.500 ovakvih brakova.
- ▶ Tajlandanke, Filipinke i Ruskinje se, u velikoj mjeri, udaju za muškarce bez imigrantskog porijekla.
- ▶ Mnogi od onih čije je porijeklo ne-zapadno sklapaju brak sa osobom koja nije bila nastanjena u Norveškoj u momentu sklapanja braka. Ovo naročito važi za ljude iz Pakistana, Turske i Maroka.
- ▶ Mali broj potomaka je u bračnoj starosnoj dobi, a potomci se, generalno, žene/udaju kasnije, u odnosu na prvu imigrantsku generaciju.

**Brakovi nastanjenih žena od 1996. do 2004. godine.
Odobrane grupe zemalja**

	Broj onih koji su sklopili brak	Postotak onih koji su sklopili brak sa osobom nastanjenom u inostranstvu u momentu sklapanja braka	Postotak onih koji su sklopili brak sa osobom bez imigrantskog porijekla
Pakistan, prva generacija	741	74 %	1,9 %
Pakistan, potomak	586	77 %	1,4 %
Turska, prva generacija	557	77 %	7,5 %
Turska, potomak	172	74 %	2,9 %
Vijetnam (prva generacija + potomak)	868	30 %	11,3 %
Šri Lanka (prva generacija + potomak)	661	30 %	5,4 %

Izvor: SSB: Daugstad (2006.)

**Brakovi nastanjenih muškaraca od 1996. do 2004. godine.
Odabrane grupe zemalja**

	Broj onih koji su sklopili brak	Postotak onih koji su sklopili brak sa osobom nastanjenom u inostranstvu u momentu sklapanja braka	Postotak onih koji su sklopili brak sa osobom bez imigrantskog porijekla
Pakistan, prva generacija	1 125	76 %	4,1 %
Pakistan, potomak	475	76 %	1,5 %
Turska, prva generacija	838	76 %	11 %
Turska, potomak	96	70 %	4,2 %
Vijetnam (prva generacija + potomak)	1 378	63 %	0,1 %
Šri Lanka (prva generacija + potomak)	1 197	58 %	4,2 %

Izvor: SSB: Daugstad (2006.)

7. Nastanjenje i kvalifikacija

Nastanjenje:

Većina izbjeglica u Norveškoj se nastanjuje uz pomoć javnih službi. Izbjeglice koje su došle posredstvom UN i bivši tražioci azila koji su dobili dozvolu boravka nastanjuju se zahvaljujući saradnji državnih organa, između Državne uprave za integraciju i multikulturalnost (IMDi) i općina. Općine dobrovoljno nastanjuju izbjeglice.

- ▶ U toku 2007. godine 211 općina je zamoljeno da nastani izbjeglice.
- ▶ 193 općine je odgovorilo potvrdno.
- ▶ Šest općina sa najvećim brojem nastanjenih tokom 2007. godine bile su: Oslo (331 nastanjenih), Bergen (220 nastanjenih), Trondheim (195 nastanjenih), Kristiansand (136 nastanjenih), Bodø (93 nastanjenih) i Fredrikstad (89 nastanjenih).

Izvor: IMDi (Izveštaj o nastanjenju do 31.12.2007. godine)

- ▶ Za 2008. godinu je predviđeno da će biti potrebe za nastanjenjem 5.018 osoba. To je 1.192 osobe više nego 2007. godine, kada je nastanjeno 3.826 osoba.
- ▶ U prvoj polovini 2008. godine nastanjeno je 416 osoba više nego u prvoj polovini 2007. godine.

- ▶ Prosječno vrijeme čekanja, od momenta kada se dobije dozvola boravka do nastanjenja u nekoj općini se, od 4,8 mjeseci zaključno sa 31.12.2007. godine, produžilo na 5,3 mjeseca zaključno sa 30.6.2008. godine.
- ▶ Broj osoba koje čekaju duže od 6 mjeseci je u istom periodu porastao sa 85 na 499. Cilj je da se nastanjenje u nekoj općini obavi u roku od 6 mjeseci nakon što je izdata dozvola boravka i/ili radna dozvola.
- ▶ Do juna 2008. godine 188 djece je čekalo duže od 6 mjeseci.
- ▶ Do juna 2008. godine u prihvatilištu je bilo ukupno 1.404 osoba koje su čekale nastanjenje, od kojih su 536 bili neoženjeni muškarci.

Izvor: IMDi (Izveštaj o nastanjenju do juna 2008. godine)

Introdukcionni program:

Zakon o introdukciji pruža novim doseljenicima pravo i dužnost učešća u cijelodnevnom introdukcionom programu u trajanju do dvije godine. Pravo i obaveza učešća u introdukcionom programu važi za svakog novodošlog stranca između 18 i 55 godina starosti, koji ima potrebu za osnovnom kvalifikacijom i koji je: a) dobio azil, b) UN izbjeglica sa dozvolom dolaska u zemlju, c) nakon molbe za azil dobio dozvolu boravka na humanitarnoj osnovi, ili dobio kolektivnu zaštitu u situaciji masovnog zbjega, ili d) je član spojene porodice osoba koje su pomenute pod a,b i c. Prema podacima SSB-a, introdukcionni program je u periodu od 2005. do 2007. godine pohađalo oko 8.000 učesnika godišnje.

- ▶ IMDI je iz općina (gradskih općina) sakupila podatke o statusu učesnika koji su završili program u toku 2007. godine. Izvještaji iz općina/gradskih općina pokazuju da polovina učesnika, nakon završenog/prekinutog programa, počinje da radi ili se školuje.
- ▶ Prelazak na posao ili školovanje se u nešto većem broju dešava pri manjim i srednjim (do 100 učesnika) nego pri velikim intodukcionim programima (sa više od 100 učesnika).
- ▶ Na osnovu izvještaja predatih iz općina, 71 odsto onih koji su završili/prekinuli program u toku 2007. godine nisu primali ekonomsku pomoć u momentu prekida. Ovo se može tumačiti kao da su zasnivanjem radnog odnosa postali ekonomski nezavisni, odnosno da ih izdržava porodica ili neko drugi.

Izvor: IMDi

▶ **Fafo-procjena (Fafo: Savez sidikata Norveške istražuje radne odnose, socijalnu politiku i životni standard):**

Fafo je 2007. godine u saradnji sa Institutom za društvena istraživanja procjenio intodukcioni sistem. Važan dio procjene je bio da se vidi šta je dalje bilo sa učesnicima koji su svoj intodukcioni program završili u toku prve dve godine djelovanja Zakona o intodukciji, od 1.9.2004. do 1.9.2006. godine. Fafo-procjena pokazuje da je 60 odsto učesnika prešlo na posao i/ili školovanje.

Izvor: Fafo: Kavli i ostali (2007.)

► **SSB-monitor:**

Centralni statistički ured svake godine objavljuje izdanje koje se zove "Monitor za intodukcioni sistem". Monitor za 2007. godinu opisuje učešće u radnom odnosu do novembra 2006. godine za učesnike koji su izašli iz programa u toku 2005. godine. Cilj monitora je da duži vremenski period prati slijedbenike koje izlaze iz programa i mjeri razvoj u budućim godinama. SSB nalazi da je ukupno 58 odsto onih koji su izašli iz intodukcionog sistema u toku 2005. godine u novembru 2006. godine bilo zaposleno ili se školovalo. Među onima koji su potpuno završili program, cijelih 65 odsto je bilo zaposleno ili na školovanju.

Izvor: SSB: Mathisen (2007.)

Obuka iz norveškog jezika i društvenog uređenja:

Pravo i dužnost učešća u besplatnoj obuci iz norveškog jezika i društvenog uređenja od ukupno 300 časova važi za stranca starog između 16 i 55 godina, a koji je dobio: a) u skladu sa Zakonom o strancima, dozvolu boravka ili radnu dozvolu koja čini osnovu za dobijanje dozvole za nastanjenje ili b) kolektivnu zaštitu u situaciji masovnog zbjega, prema § 8 a Zakona o strancima. Stranac star između 55 i 67 godina sa osnovom za boravak koja je pomenuta pod slovom a i b, ima pravo, ali ne i obavezu, da učestvuje u obuci. Završena obuka će, za ovu grupu, biti uslov za dobijanje dozvole za nastanjenje i državljanstva. Sistem dotacija za obuku iz norveškog jezika je takođe izmjenjen na jednu dotaciju po glavi.

Osobe koje su dobile ovakve dozvole prije 1. septembra 2005. godine, kada je novi sistem stupio na snagu, će obuku iz norveškog jezika imati po takozvanom prelaznom sistemu. Prelazni sistem je identičan dotacionom sistemu koji je važio prije 1. septembra 2005. godine, a važiće pet godina od ovog datuma.

Od 1. septembra 2007. godine mogućnost obuke od 250 časova norveškog jezika za tražioce azila u redovnim prihvatilištima ponovo je uvedena.

Krug osoba s pravom i obavezom obuke iz norveškog jezika je širi od kruga osoba s pravom i obavezom učešća u introdukcionom programu. Pravom i dužnošću obuke iz norveškog jezika i društvenog uređenja obuhvaćeni su, između ostalih, spojeni članovi porodice sa Norvežanima ili nordijskim državljanima.

- ▶ Do 30.06.2008. godine bilo je 31.645 osoba koje su obuhvaćene pravom i/ili obavezom obuke iz norveškog jezika, od kojih je 7.422 imalo samo obavezu.
- ▶ Do 30.06.2008. godine bilo je 17.522 osoba s pravom i/ili obavezom koje su učestvovala u obuci iz norveškog jezika i društvenog uređenja.
- ▶ U prvoj polovini 2008. godine bilo je 11.300 odraslih imigranata koji su imali obuku iz norveškog jezika prema prelaznom sistemu. To važi za ljude kojima je boravak u Norveškoj odobren prije 1. septembra 2005. godine.

- ▶ U Norveškoj postoje dva završna, nacionalna testa iz norveškog jezika, Norskprøve 2 i 3. Norskprøve 3 testira znanje jezika na višem nivou od Norskprøve 2. Od onih koji su izašli na ispit iz Norskprøve 2 u prvoj polovini 2008. godine 93 odsto je položilo usmeni dio, a 54 odsto pismeni dio. 82 odsto onih koji su izašli na Norskprøve 3 je položilo usmeni, a 47 odsto pismeni dio ispita.

Izvor: IMDi

Nova šansa – eksperiment programa kvalifikacije za primaoce socijalne pomoći imigrantskog porijekla koji tu pomoć primaju duže vrijeme.

Nova šansa je eksperimentalni projekat koji primaocima socijalne pomoći imigrantskog porijekla koji tu pomoć primaju duže vrijeme daje mogućnost da se kvalifikuju za radni odnos i postanu ekonomski nezavisni.

- ▶ U periodu od 2005. do 2007. godine za Novu šansu je odobreno ukupno 50 miliona kruna iz državnog budžeta.
- ▶ U periodu od 2005. do 2007. godine u 25 projekata Nove šanse učestvovalo je otprilike 900 osoba. 57 odsto učesnika su bile žene.
- ▶ Učesnici u Novoj šansi su veoma daleko od radnog odnosa kada započnu sa programom: skoro polovina učesnika nema radnog iskustva iz domovine. Svaki treći muški učesnik i dve od tri žene nisu imali plaćeni posao ni u Norveškoj.

- ▶ Od 453 učesnika koji su završili program prije kraja 2007. godine, 46 odsto je prešlo na dalje školovanje ili u radni odnos.
- ▶ Na osnovu podataka iz projekata, Econ Pöyry je izračunao da društveno-ekonomska korist od Nove šanse, za period od 2005. do 2007. godine, može biti celih 450 miliona kruna.

Izvor: IMDi-izvještaj 2008/4

8. Zaposlenost, prihodi i nezaposlenost

Zaposlenost:

- ▶ U Norveškoj je u 4. tromjesečju 2007. godine bilo zaposleno ukupno 146.000 prve generacije ne – zapadnih imigranata, što je 26.000 više nego prethodne godine.
- ▶ Od svih ne – zapadnih imigranata zaposleno je 60 odsto onih koji su stari između 15 i 74 godine, što je porast u odnosu na 56 odsto iz četvrtog tromjesečja 2006. godine.
- ▶ Zapošljavanje imigrantske populacije primjetno raste s dužinom perioda stanovanja ovdje.
- ▶ Što se tiče nivoa zaposlenosti, velike su razlike između zapadnih i ne – zapadnih imigranata.

Nivo zaposlenosti među prvom generacijom imigranata, starih između 15 i 74 godine, 4. tromjesečje 2007. godine

	Oba pola	Muškarci	Žene
Cijelo stanovništvo	72 %	75 %	68 %
Prva generacija imigranata ukupno	63 %	69 %	57 %
Prva generacija imigranata iz zapadnih zemalja	73 %	76 %	68 %
Prva generacija imigranata iz ne-zapadnih zemalja	60 %	66 %	53 %

Izvor: SSB

Nivo zaposlenosti među prvom generacijom imigranata, starih između 15 i 74 godine, 4. tromjesečje 2007. godine, odabrane grupe zemalja

Zemlja	Oba pola	Muškarci	Žene
Poljska	77 %	83 %	64 %
Čile	71 %	74 %	67 %
Šri Lanka	69 %	76 %	61 %
Vijetnam	65 %	68 %	61 %
Iran	58 %	62 %	54 %
Turska	55 %	65 %	42 %
Avganistan	51 %	65 %	31 %
Pakistan	48 %	64 %	31 %
Irak	46 %	55 %	32 %
Somalija	36 %	45 %	24 %

Izvor: SSB

Nezaposlenost:

Registrovana nezaposlenost među imigrantima je u padu i prati konjunkturna kretanja.

- ▶ Nivo nezaposlenosti među imigrantima opada, ali su razlike u nivou nezaposlenosti za stanovništvo inače, nepromenjene već duže vrijeme; nezaposlenost imigranata je oko tri puta viša od nivoa stanovništva uopšte.

- ▶ Postotak nezaposlenih (u procentu radne snage) među prvom generacijom imigranata je bio 1,4 procenata niži u februaru 2008. godine nego u isto vrijeme 2007. godine.

Izvor: SSB (brojke se oslanjaju na NAV registar potpuno nezaposlenih)

Postotak nezaposlenih u procentu radne snage do 1. tromjesečja 2008. godine

Grupa	Ukupno	Muškarci	Žene
Registrovani nezaposleni u cijelokupnom stanovništvu	1,7 %	1,8 %	1,6 %
Prva generacija imigranata ukupno	4,5 %	4,4 %	4,6 %
Nordijske zemlje	1,8 %	2,0 %	1,6 %
Ostatak zapadne Evrope	1,8 %	1,8 %	1,9 %
Zemlje Evropske unije i istočna Evropa	2,4 %	2,0 %	3,2 %
Ostatak istočne Evrope	5,5 %	5,2 %	5,8 %
Sjeverna Amerika i Okejanija	1,9 %	2,0 %	1,8 %
Azija	5,9 %	5,8 %	6,1 %
Afrika	10,6 %	11,2 %	9,4 %
Južna i Srednja Amerika	4,5 %	3,9 %	5,0 %

Izvor: SSB (brojke se oslanjaju na NAV registar potpuno nezaposlenih)

Internacionalna upoređenja

OECD upoređuje nivo zaposlenosti među onima koji su rođeni u inostranstvu, a žive u nekoj od OECD zemalja. Statistika je djelom bazirana na ispitivanjima radne snage

koja se obavljaju u više OECD zemalja, a djelom na drugim izvorima (važi, između ostalog, za Kanadu, SAD, Dansku i Australiju). Pri ispitivanjima radne snage intervjuišu se odabrani predstavnici stanovništva. Ne izvlače se posebno odabrani među rođenima u inostranstvu, tako da je broj rođenih u inostranstvu, među onima koji se intervjuišu, zbog toga ograničen. Zbog toga, između ostalog, broj zaposlenih, rođenih u inostranstvu, ostaje veoma nesiguran i mora se tumačiti veoma pažljivo.

Nivo zaposlenosti i nezaposlenosti u odabranim OECD zemljama. 2005. godina, 15-64 godine starosti

Zemlja	Stopa zaposlenosti, rođeni u zemlji	Stopa zaposlenosti, rođeni u inostranstvu	Stopa nezaposlenosti, rođeni u zemlji	Stopa nezaposlenosti, rođeni u inostranstvu
Norveška	75,6 %	63,3 %	4,2 %	10,6 %
Švedska	74,6 %	60,7 %	7,9 %	14,9 %
Danska	76,8 %	59,9 %	4,5 %	9,8 %
Njemačka	67,0 %	57,0 %	10,4 %	17,0 %
SAD	69,2 %	69,4 %	5,8 %	5,1 %
Velika Britanija	72,4 %	63,8 %	4,3 %	7,3 %

Izvor: OECD (Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj)

Prihod:

Imigrantska domaćinstva imaju u prosjeku niža primanja od prosječnih domaćinstava, naročito kao rezultat slabije povezanosti imigranata sa tržištem rada.

- ▶ U domaćinstvima gdje je glavni nosilac prihoda ne – zapadni imigrant ukupna prosečna primanja su 2005. godine iznosila 63 odsto od prihoda prosječnog domaćinstva.
- ▶ Od ukupnog prihoda postotak novčanih transakcija, u poređenju sa ostalim stanovništvom, veći je među ne – zapadnim imigrantima (29 prema 20 odsto) (u 2005. godini).
- ▶ 26 odsto osoba u ne – zapadnim imigrantskim domaćinstvima pripada grupi sa niskim prihodom (prema OECD- ovim metodama mjerenja), u poređenju sa 5,6 odsto od cjelokupnog stanovništva.
- ▶ Prihod imigrantskih domaćinstava generalno raste uz rast godina življenja ovdje.

Izvor: SSB: Ekonomija i životni standard različitih grupa (2007.)

9. Gotovinska dotacija i dječiji vrtići

Gotovinska dotacija (koja se isplaćuje roditeljima djece od 1 do 3 godine, koja ne idu ili djelimično idu u državne dječije vrtiće):

- ▶ Uobičajeno je da djeca sa ne – zapadnim porijeklom primaju gotovinsku dotaciju u većem broju od djece cjelokupnog stanovništva. 69 odsto ove djece, prema 46 odsto sve djece stare od 1 do 3 godine, primalo je tu vrstu dotacije do septembra 2006. godine (do danas nije objavljena novija statistika).
- ▶ 2006.godine je manji broj djece uopšte, a i djece imigranata primalo gotovinsku dotaciju nego 1999. godine.
- ▶ Uobičajenost primanja gotovinske dotacije se veoma razlikuje u različitim grupama zemalja. Dok je 82, odnosno 81 odsto djece starosne dobi za gotovinsku dotaciju porijeklom iz Pakistana i Šri Lanke primalo gotovinsku dotaciju 2006. godine, isto je važno za samo 58 odsto djece porijeklom iz Irana.
- ▶ U različitim kantonima postoje značajne razlike što se tiče toga koliko je uobičajeno da djeca ne – zapadnog porijekla primaju gotovinsku dotaciju, od 40 odsto u Finnmark-u do 76 odsto u Østfold-u.

Izvor: SSB: Daugstad i Sandnes (2008.)

Postotak djece stare od 1 do 3 godine koja su primala gotovinsku dotaciju septembra 2006. godine

Sva djeca	46 %
Djeca ne-zapadnog porijekla	69 %
Pakistan	82 %
Šri Lanka	81 %
Turska	79 %
Maroko	78 %
Srbija i Crna Gora	78 %
Somalija	78 %
Irak	76 %
Vijetnam	75 %
Bosna i Hercegovina	73 %
Iran	58 %

Izvor: SSB: Daugstad i Sandnes (2008.)

Dječiji vrtić:

- ▶ 18.900 djece koja govore jezikom minoriteta je išlo u dječije vrtiće krajem 2007. godine, a 250.000 djece je, sve ukupno, imalo mjesto u dječijem vrtiću.
- ▶ Djeca koja govore jezik minoriteta su činila nešto manje od 8 odsto sve djece u dječijim vrtićima 2007. godine. Djeca koja govore jezik minoriteta su djeca čiji maternji jezik nije norveški, laponski, švedski ili engleski.

- ▶ Od sve djece u Norveškoj, starosne grupe 0 do 5 godina, 71 odsto je imalo mjesto u dječijem vrtiću (2007.). Postotak djece koja govore jezik minoriteta, a koja su išla u dječiji vrtić, u odnosu na svu imigrantsku djecu (0 do 5 godina), bio je 51 odsto (2007.).

Izvor: SSB

- ▶ Od jeseni 2007. godine je uveden besplatan obavezni boravak za sve četvero- i petogodišnjake u gradskim općinama Groruddalen i Søndre Nordstrand. Sredinom septembra 2007. godine, u gradskim općinama u Groruddalen, nivo kapaciteta je varirao između 82 odsto za petogodišnjake u Alni i 100 odsto za četvero- i petogodišnjake na Stovneru.

Izvor: Gruruddal zalaganja, programsko područje 4. Godišnji izvještaj za 2007. i program postupanja za 2008.

Nivo kapaciteta dječijih vrtića sa besplatnim obaveznim boravkom u gradskim općinama Osla.

Gradska općina	Četvorogodišnjaci (stepen pokrća)	Petogodišnjaci (stepen pokrća)
Alna	87 %	82 %
Bjerke	87 %	91,1 %
Grorud	91 %	93,3 %
Stovner	oko100 %	oko100 %

Izvor: Gruruddal zalaganja, programsko područje 4. Godišnji izvještaj za 2007. i program postupanja za 2008.

Jezička ispitivanja:

12 općina učestvuje u projektu u kome se djeci na četvorogodišnjoj kontroli u zdravstvenim stanicama ispituje znanje jezika. Cilj pregleda je da se otkrije potreba za jezičkom stimulacijom i uputi na dalje pretrage ili aktuelne mjere u ranom periodu. Ovo važi, kako za slab jezički razvoj kod djece uopšte, tako i za nedostatak znanja norveškog jezika kod djece čiji maternji jezik nije norveški. Dugoročni cilj je da se djeci obezbjede bolji preduslovi za praćenje nastave pri polasku u školu i da im se omogući učešće u društvenim aktivnostima na istom nivou sa ostalom djecom. Projekat će se evaluirati 2008. godine.

- ▶ IMDi je 2008. godine podjelio 9,2 mil. kruna na 12 općina za dalji rad na projektu jezičkih ispitivanja.
- ▶ Polovinom treće godine rada na projektu je bilo ispitano 32.500 djece od kojih je 7.600 govorilo više jezika.
- ▶ Potrebe za daljim praćenjem je imalo oko 10 odsto djece koja govore norveški, a isto važi za oko 30 odsto višejezične djece.

10. Obrazovanje

Osnovna škola (od 1. do 4. razreda):

- ▶ Blizu 22.100 učenika je imalo nastavu iz maternjeg jezika i/ili dvojezičnu obuku u toku jeseni 2007. godine. To iznosi, kao i prethodne školske godine, 3,6 odsto svih učenika osnovne škole.
- ▶ 6,5 odsto učenika je imalo posebnu nastavu norveškog jezika, što je takođe na nivou prethodne školske godine.
- ▶ U okviru nastave maternjeg jezika i dvojezične obuke registrovano je 117 različitih jezika, a uz to dolaze i oni koji su registrovani pod "drugo/ostalo".
- ▶ Urdu i somalijski su, sa po 2.500 učenika, najveći jezici među onima koji su imali nastavu maternjeg jezika.
- ▶ Skoro 2.000 učenika je imalo nastavu na ili iz arapskog jezika.

Izvor: SSB

Srednja škola:

Učenici ne – zapadnog porijekla pohađaju u istoj mjeri srednju školu kao i ostali, ali im treba više vremena da završe. Prekidanje školovanja je takođe više uobičajeno među učenicima imigrantskog porijekla, što se odnosi i na prvu imigrantsku generaciju i na potomke.

Postotak učenika koji su prekinuli školovanje (ili izašli na ispit, ali nisu položili) u roku od pet godina, među onima koji su krenuli u srednju školu na proljeće 2000. godine.

	Ukupno	Muškarci	Žene
Učenici bez imigrantskog porijekla	25 %	30 %	20 %
Prva generacija ne-zapadnog porijekla	42 %	49 %	34 %
Potomci ne-zapadnog porijekla	30 %	35 %	23 %

Izvor: SSB: Aalandslid (2007.)

Brzi prelazak iz srednje škole na više obrazovanje:

Učenici ne- zapadnog porijekla koji su završili srednju školu proljeća 2005. godine su, u većem broju od učenika bez imigrantskog porijekla, iste jeseni počeli sa višim obrazovanjem. Ispod se ukazuje na postotak učenika, u različitim grupama, koji su odmah nakon srednje škole prešli na više obrazovanje:

- ▶ Učenici bez imigrantskog porijekla: 36 odsto (dječaci 31 odsto i djevojčice 40 odsto)
- ▶ Učenici ne – zapadnog imigrantskog porijekla: 49 odsto (dječaci 45 odsto i djevojčice 52 odsto)

Izvor: SSB: Aalandslid (2007.)

Učešće u višem obrazovanju 2006. godine:

Potomci (19 -24 godine) u većoj mjeri učestvuju u višem obrazovanju od mladih uopšte i učešće ove grupe je u velikom porastu. U periodu 1997.do 2006. godine učešće je povećano za 11 odsto ženskih i 6 odsto muških potomaka, u odnosu na 4 i 1 odsto, ako gledamo sve mlade ove starosne dobi.

Postotak na višem obrazovanju (19–24 godine) jesen 2006.

	Ukupno	Muškarci	Žene
Svi učenici	31 %	25 %	37 %
Potomci (od kojih je većina ne-zapadna)	34 %	29 %	39 %
Prva imigrantska generacija (zapadna i ne-zapadna)	19 %	17 %	21 %

Izvor: SSB: Daugstad i Sandnes (2008.)

Vještina čitanja i računanja

Centar za vještinu čitanja pri Univerzitetu u Stavangeru je u saradnji sa SSB obavio istraživanje vještina čitanja i računanja odraslih imigranata. Istraživanje je pokazalo slijedeće:

- ▶ 65 odsto onih sa ne – zapadnim imigrantskim porijeklom su se nalazili na dva najslabija od pet nivoa vještine čitanja, u odnosu na 32 odsto u grupi s kojom su upoređeni.
- ▶ 73 odsto imigranata se nalazi na dva najslabija od pet nivoa što se tiče najosnovnije matematike, u odnosu na 40 odsto u grupi s kojom su upoređeni.
- ▶ Razlika u odnosu na grupu upoređenja takođe je značajna i u najmlađoj starosnoj grupi (16 do 30 godina) gdje se pojavljuje najveći broj potomaka.
- ▶ Period življenja ovdje ne igra veliku ulogu u postignutim rezultatima kod imigranata.

Izvor: Gabrielsen i Lagerstrøm (2007.)

11. Zaštita i briga o djeci

Djeca koja su imigrirala u Norvešku su, što se tiče korišćenja usluga službe za brigu i zaštitu djece, prezastupljena:

- ▶ Među djecom (0 do 22 godine) koja su imigrirala u Norvešku 58 od 1.000 djece je koristilo mjere službe za brigu i zaštitu djece u toku 2004. godine. Djece bez imigrantskog porijekla je bilo 25 od 1.000, dok je potomaka koji su koristili ovu pomoć bilo 39 od 1.000.
- ▶ 6,7 od 1.000 prve generacije imigranata (0 do 17 godina) je 2004. godine bilo pod zaštitom službe za brigu i zaštitu djece, u odnosu na 3,1 od 1.000 djece među potomcima i 5,4 od 1.000 djece norveških roditelja.

Izvor: SSB: Allertsen i Kalve (2006.)

12. Prisilni brak

- ▶ Pravo da se supružnik lično izabere zagantovano je međunarodnim konvencijama.
- ▶ Prisilni brak je zabranjen po § 222 Krivičnog zakona i zakonom propisana kazna je do 6 godina.
- ▶ Organizacije i nadležni organi za pružanje pomoći obavještavaju da broj prisilnih brakova u Norveškoj raste. Ne postoje sigurni podaci o tome koliko se djevojaka i mladića u Norveškoj izlaže ozbiljnom pritisku i prisili na sklapanje braka. Pregled obima slučajeva prisilnih brakova i sličnih problema u djelovima pomoćnog aparata napravljen je u Bredal i Skjerven (2007.).
- ▶ Stručni tim koji radi protiv prisilnih brakova je od 2004. godine, kada je počeo sa radom, primio 490 molbi sa tematikom prisilnih brakova.
- ▶ Tim je dobio 93 molbe u prvom polugođu 2008. godine (101 u prvom polugođu 2007. godine).

13. Osakaćivanje ženskih genitalija

Zakon o zabrani sakaćenja ženskih genitalija stupio je na snagu 1996. godine, sa gornjom, zakonom propisanom kaznom od osam godina zatvora za osobu koja osakati ženske genitalije ili je saučesnik u tome. 2004. godine je uvedena zakonska odluka kojom se stručnjacima i zaposlenima u dječijim vrtićima, službi za brigu i zaštitu djece, zdravstveno – socijalnoj službi, školama, školskim dnevnim boravcima i vjerskim zajednicama nalaže da prijavljuju ili na neki drugi način sprječavaju sakaćenje ženskih genitalija.

Ne postoje tačna saznanja o tome koliko je problem sakaćenja ženskih genitalija rasprostranjen u Norveškoj, ali Institut za društvena istraživanja je izradio studiju ispitivanja slučajeva sakaćenja ženskih genitalija koji su, 2006. i 2007. godine bili poznati službi za brigu i zaštitu djece, zdravstvenoj službi, školama i dječijim vrtićima:

- ▶ Statistika SSB-a pokazuje da je danas oko 3.700 djevojčica u starosnoj dobi kada je obrezivanje uobičajeno u zemljama njihovog porijekla.
- ▶ U Norveškoj je raportirano ukupno 15 slučajeva sakaćenja ženskih genitalija, 5 u toku 2006. godine i 10 u toku 2007. godine.

- ▶ Zaključak izvještaja je da je obim sakaćenja ženskih genitalija ograničen u odnosu na veličinu aktuelne grupe i da su mnogi to prestali da praktikuju.

Izvor: ISF: Lidén i Bentzen (2007.)

14. Kriminal

Ne – zapadni imigranti su prezastupljeni u statistici kriminala, kako kao žrtve, tako i kao okrivljeni i kažnjeni. Mladići ne – zapadnog porijekla se ističu kao najzastupljeniji. Važno je upamtiti da je biti uhvaćen za krivično djelo statistički veoma povezano sa drugim varijablama životnog standarda. Problemi životnog standarda i socijalni problemi se u velikoj mjeri pronalaze kod ne- zapadne imigrantske populacije i velikim djelom objašnjavaju prezastupljenost ove grupe. Vjerovatnoća da ne- zapadna omladina izvrši krivična djela jako opada kada se pazi na ostale predznake i njihov životni standard.

- ▶ SSB je pregledao kršenja zakona izvršena u periodu 1992. do 2001. godine među osobama rođenim 1977. godine (koji su ovde bili nastanjeni 1992. godine, odnosno nisu imigrirali poslije toga). 17 odsto grupe koja je imala ne- zapadno porijeklo je izvršilo kršenje zakona u tom periodu, dok je odgovarajući postotak za one koji su norveškog porijekla bio 10 odsto.

Izvor: SSB: Skardhamar (2006.)

Osobe ne- zapadnog imigrantskog porijekla su prezastupljene među kažnjenima:

- ▶ U toku 2002. godine 13,5 od 1.000 stanovnika norveškog porijekla je kažnjeno zbog kriminala. Među zapadnim imigrantima postotak je bio 11,5, a među ne- zapadnim

imigrantima 30 kažnjenih na 1.000 stanovnika.
Niska prosječna starosna dob objašnjava dijelove
prezastupljenosti.

Izvor: SSB: Østby (2004.)

SSB-ovo ispitivanje životnog standarda 2005/2006.
godine, gdje su intervjuisani imigranti porijeklom
iz deset različitih zemalja, pokazuje da su imigranti:

- ▶ nešto više izloženi nasilju od ostalog stanovništva
- ▶ izloženi prijetnjama u istoj mjeri
- ▶ manje izloženi krađi i nanošenju štete

Izvor: SSB: Blom i Henriksen (2008.)

Korišćenje kriznih centara među ženama stranog porijekla

- ▶ U toku 2006. godine je 56 odsto stanara kriznog centra bilo stranog porijekla, što je porast u odnosu na 45 odsto u toku 2003. godine.
- ▶ Skoro trećina stanara stranog porijekla je bilo izloženo nasilju od strane norveških muškaraca (u 2006. godini).
- ▶ 55 odsto stranih stanara kriznih centara nije znalo norveški jezik ili je njihovo znanje norveškog bilo ograničeno.
- ▶ Za strane stanare je bilo više uobičajeno nego za norveške stanare da policija, porodica, prijatelji ili poznanici kontaktiraju centre u njihovo ime.

Izvor: SSB: Kleven i Lien (2007.)

15. Učešće na izborima

Norveški državljani stariji od 18 godina imaju pravo glasanja na parlamentarnim izborima. Pored njih, na općinskim i kantonskim izborima pravo glasanja imaju i strani državljani koji žive u Norveškoj najmanje tri godine.

Učešće na parlamentarnim izborima 2005. godine

Učešće na glasanju među ne – zapadnom imigrantskom populacijom na parlamentarnim izborima 2005. godine je iznosilo 49 odsto, nasuprot 78 odsto stanovništva uopšte i 53 odsto cjelokupne imigrantske populacije. Varijacije učešća na glasanju između različitih grupa ne- zapadne imigrantske populacije su velike. Osim toga, ne postoji jasna veza između integracije na različitim društvenim arenaama, na primer između učešća u radnom odnosu i stepena učešća na glasanju:

- ▶ Somalijska omladina (18-21 godina) učestvuje na glasanju skoro isto toliko koliko i omladina bez imigrantskog porijekla (52 odnosno 55 odsto), uprkos niskosti njihovog životnog standarda.
- ▶ Žene iz Pakistana glasaju u većoj mjeri od vijetnamskih žena iako ih je mnogo manje u radnom odnosu.
- ▶ 69 odsto žena iz Šri Lanke je učestvovalo na glasanju, što je samo 9 odsto manje od ukupne ženske populacije.

- ▶ Grupe porijeklom sa Balkana neosporno najmanje učestvuju na glasanju uprkos visokom stepenu učešća u drugim društvenim arenama.
- ▶ Učešće na u glasanju među ne-zapadnim ženama bilo je oko 2 odsto više u odnosu na ne-zapadne muškarce.

Izvor: SSB: Aalandslid (2006.)

Učešće na općinskim i kantonalnim izborima 2007. godine

Učešće na općinskim i kantonalnim izborima 2007. godine je među osobama sa imigrantskim porijeklom bilo mnogo niže od prosječnog učešća na glasanju. U poređenju sa 2003. i 1999. godinom promjene su bile neznatne:

- ▶ Posmatrajući sve ukupno, učešće na glasanju među ne-zapadnim imigrantima, sa i bez norveškog državljanstva, iznosilo je 34 odsto. Učešće među cjelokupnim stanovništvom je iznosilo 62 odsto.
- ▶ Imigranti iz istočne Evrope se ističu veoma niskim učešćem na glasanju.
- ▶ Imigrantkinje nešto više učestvuju na glasanju od imigranata, stariji učestvuju više od mlađih, a oni koji ovdje žive najduže učestvuju najviše.

Izvor: SSB

16. Stavovi stanovništva o imigraciji i integraciji

Barometar integracije, koji je izdao IMDi u kojem se ispituju stavovi stanovništva o integraciji stranaca i imigraciji, između ostalog pokazuje sledeće:

- ▶ više od 5 od ukupno 10 smatra da bi Norveška trebala da primi još izbjeglica;
- ▶ blizu 5 od ukupno 10 smatra da je Norveškoj potreban porast radne imigracije iz vanevropskih zemalja;
- ▶ blizu 5 od ukupno 10 izražava skepsu prema imigraciji time što se pozitivno odnose prema tvrdnji "ne bismo trebali da pustimo više imigranata u Norvešku";
- ▶ 5 od ukupno 10 smatra da integracija stranaca u velikoj mjeri funkcioniše loše, a postotak onih koji su kritični raste;
- ▶ blizu 9 od ukupno 10 smatra da postoji diskriminacija imigranata.

Izvor: IMDi: Barometar integracije stranaca iz 2007. godine (novi barometar izlazi na jesen 2008. godine)

SSB istraživanje o stavovima prema imigrantima i integraciji stranaca pokazuje da je stanovništvo na nekim područjima bilo naklonjenije imigrantima 2007. nego 2006. godine:

- ▶ 7 od ukupno 10 je sasvim ili prilično saglasno s tim da se imigranti korisno zalažu u radnom odnosu u Norveškoj;
- ▶ 9 od ukupno 10 smatra da svi imigranti treba da imaju iste mogućnosti zaposlenja kao Norvežani. "Naklonost" je od 2006. godine porasla u vezi sa oba ova pitanja;
- ▶ polovina smatra da pristup boravku u Norveškoj za izbjeglice i tražioce azila treba da ostane nepromjenjen, 4 od ukupno 10 smatra da bi trebalo da bude teže da se dobije dozvola boravka, a 1 od ukupno 10 smatra da bi to trebalo olakšati;
- ▶ 3 od ukupno 10 misli da imigranti zloupotrebljavaju sistem socijalnog blagostanja, dok skoro polovina to odbija;
- ▶ dve trećine smatra da većina imigranata obogaćuje kulturni život zemlje, dok jedna trećina smatra da je većina imigranata izvor nebezbednosti u zemlji;
- ▶ između 4 i 5 od ukupno 10 smatra da imigranti u Norveškoj treba da nastoje da budu što je moguće sličniji Norvežanima;
- ▶ širenje kontakata sa imigrantima ide pod ruku sa blagonaklonjenijim stavovima, a osim toga, na stavove o imigraciji utiču i faktori kao što je pol, starosna dob, obrazovanje, stambeni kraj i dio zemlje.

Izvor: SSB: Blom (2007.)

17. Oslo

Broj stanovništva

Na ulasku u 2008. godinu u Oslu je živjelo blizu 140.000 imigranata od kojih blizu 116.000 ne- zapadnog porijekla. Ne-zapadna imigrantska populacija čini 21 odsto stanovništva Osla i to se veoma različito djeli po gradskim općinama (do 1.1.2008.):

- ▶ ne-zapadni imigranti čine veliki postotak stanovništva istočnih i jugoistočnih gradskih općina, kao što su Søndre Nordstrand, Alna, Stovner, Grorud, Bjerke i Gamle Oslo;
- ▶ postotak osoba ne-zapadnog porijekla je niži u zapadnim gradskim općinama, kao što su Nordstrand, Vestre Aker, Nordre Aker i Ullern.

Izvor: SSB

**Imigrantska populacija podjeljena na gradske općine Oslo (izuzev Marka, Sentrum i "nenavedene gradske općine").
1.1.2008.**

Gradska općina	Imigrantska populacija u gradskim općinama	Broj osoba sa ne-zapadnim imigrantskim porijeklom	Postotak ne – zapadne populacije u gradskim općinama
Cijelo Oslo	139 878	115 574	21 %
Gamle Oslo	13 324	11 531	29 %
Grünerløkka	11 478	9 343	22 %
Sagene	6 940	5 571	17 %
St. Hanshaugen	5 875	3 673	12 %
Frogner	9 038	4 701	10 %
Ullern	3 789	2 266	8 %
Vestre Aker	5 222	3 074	7 %
Nordre Aker	5 641	3 814	9 %
Bjerke	8 982	8 179	31 %
Grorud	9 659	9 117	36 %
Stovner	11 926	11 322	39 %
Alna	18 269	17 325	38 %
Østensjø	8 058	6 847	15 %
Nordstrand	5 381	3 832	9 %
Søndre Nordstrand	15 447	14 420	41 %

Izvor: SSB

Dječiji vrtić i gotovinska dotacija

- ▶ U toku 2007.godine 48 odsto djece koja žive u Oslu, stare od 0 do 5 godina, a koja pripadaju jezičkim i kulturnim manjinama, išlo je u dječiji vrtić. Postotak je nešto niži od prosjeka djece jezičkih manjina u cijeloj zemlji (51 odsto), a niži je i u odnosu na svu djecu (0-5 godina) u Oslu (65 odsto).

Izvor: SSB

- ▶ U toku 2006.godine u Oslu je 75 odsto djece (1-2 godine) ne-zapadnog porijekla koristilo gotovinsku dotaciju. Ovo je duplo više od uobičajenog broja među svom djecom te starosne dobi, nastanjenom u Oslu (37 odsto). Prosjek u cijeloj zemlji među ne-zapadnom djecom je 65 odsto.

Izvor: SSB: Daugstad i Sandnes (2008.)

Obrazovanje

Učenci ne-zapadnog porijekla u većoj mjeri prekidaju srednjoškolsko obrazovanje od učenika bez imigrantskog porijekla, kako u Oslu, tako i u drugim djelovima zemlje:

- ▶ 22 odsto učenika bez imigrantskog porijekla u Oslu koji su krenuli u srednju školu jeseni 2000. godine prekinulo je školovanje u roku od narednih pet godina.
- ▶ U istom periodu srednjoškolsko obrazovanje je prekinulo 44 odsto učenika ne-zapadnog porijekla u Oslu (prva generacija). Iz ove grupe obrazovanje je prekinulo cjelih 51 odsto dječaka, u odnosu na 37 odsto djevojčica. Postotak potomaka ne-zapadnog porijekla koji su prekinuli srednju školu je bio nešto niži (32 odsto).

Izvor: SSB: Aalandslid (2007.)

Zaposlenost

- ▶ U Oslu je bilo zaposleno 50 odsto prve generacije imigrantkinja ne-zapadnog porijekla u odnosu na 64 odsto imigranata (4. tromjesečje 2007. godine). Ovo je bilo nešto ispod nivoa za imigrantkinje i imigrante ne-zapadnog porijekla u cijeloj zemlji (53, odnosno 66 odsto).
- ▶ Od 12 općina sa najbrojnijom ne-zapadnom imigrantskom populacijom, Oslo je bio na 10. mjestu što se tiče zaposlenosti ne-zapadnih imigranata (do 4. tromjesečja 2007.).

Izvor: SSB

18. Ekonomija – ključne cifre iz državnog budžeta

Troškovi za:	Prijedlog 2008.
Pogl. 650: Državna uprava za integraciju i multikulturalnost (upravljanje)	153 600 000
Pogl. 651: Nastanjivanje i integracija izbjeglica i mjere za izbjeglice (između ostalog uključuje dotacije za integraciju i obuku iz norveškog jezika i društvenog uređenja)	4 344 350 000
Pogl. 652: Vijeće za kontakt između imigrantske populacije i vlasti	5 300 000
Pogl. 690: Državna uprava za strance (između ostalog uključuje UDI-evo upravljanje državnim prihvatilištima)	1 810 400 000
Pogl. 691: Apelaciono vijeće za strance (upravljanje)	123 238 000
Suma	6 436 888 000

Izvor: Prijedlog norveškog parlamenta br. 1 (2007–2008) za AID/ budžet. Predmet br.5 (2007–2008), prijedlog norveškog parlamenta br. 59 (2007–2008)/ prijedlog br. 270 (2007–2008).

19. Zemaljske organizacije 2007. godine

Slijedeće zemaljske imigrantske organizacije su dobile državne dotacije 2007. godine:

- ▶ Norveška organizacija za tražioce azila (NOAS):
www.noas.org
- ▶ Organizacija protiv javnog diskriminisanja (OMOD):
www.omod.no
- ▶ MiRA Resursni centar za žene imigrante i izbjeglice:
www.mirasenteret.no
- ▶ Savez sindikata imigranata Norveške (INLO):
www.inlo.no
- ▶ Antirasistički centar:
www.antirasistisk-senter.no
- ▶ Samopomoć/nezavisnost za imigrante i izbjeglice (SEIF):
www.seif.no
- ▶ Hrišćanski interkulturalni rad (KIA):
www.kianorge.no
- ▶ SOS rasizam:
www.sos-rasisme.no
- ▶ Služba za ljudska prava (HRS):
www.rights.no
- ▶ Afrička omladina u Norveškoj (AYIN):
www.afrikanyouth.org

20. Dobrovoljne organizacije

IMDi je na nivou generalnog sekretara uspostavio stalnu saradnju sa slijedećim dobrovoljnim organizacijama:

- ▶ FLYKTNINGHJELPEN (Norveški savjet za izbjeglice)
www.flyktninghjelpen.no
- ▶ KIRKENS NØDHJELP (Norveška crkvena pomoć)
www.nca.no
- ▶ NORSK FOLKEHJELP (Norveška narodna pomoć)
www.folkehjelp.no
- ▶ REDD BARNA (Save the children, Norway)
www.reddbarna.no
- ▶ RØDE KORS (Crveni Krst)
www.rodekors.no

Cilj saradnje je, između ostalog, razmjena iskustava i doprinos da organizacije budu aktivni akteri uključivanja u društvenu podjelu rada i integraciju.

21. Korisne internet adrese za dodatne informacije

IMDi-ev dopis o novinama – "inytt" vas neprekidno izvještava o integraciji, multikulturalnosti i imigraciji. Možete se prijaviti preko www.inytt.no. Ispod slijedi izbor korisnih adresa na kojima možete pronaći više informacija o ovome.

Norveška

- ▶ Web site Ministarstva za rad i uključivanje u društvenu podjelu rada (AID)
www.innvandring.no i www.integrering.no
tlf. (+47) 22 24 90 90
- ▶ Barne- og likestillingsdepartement
(Ministarstvo za djecu, porodicu i ravnopravnost)
www.tvangsekteskap.no
- ▶ Barnas og ungdommens innvandringsportal
(Portal za imigrantsku djecu i omladinu)
www.bip.no
- ▶ Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
(Državna uprava za integraciju i multikulturalnost)
www.imdi.no tlf. (+47) 24 16 88 00
- ▶ International Organisation for Migration
(Međunarodna imigrantska organizacija)
www.iom.no tlf. (+47) 23 10 53 20

- ▶ Internasjonal migrasjon og etniske relasjoner
(Međunarodne migracije i etnički odnosi):
www.forskningsradet.no/ tlf. (+47) 22 03 70 00
- ▶ Kontaktutvalget mellom innvandrerbefolkningen og myndighetene (Vijeće za kontakt između imigrantske populacije i vlasti):
www.kim.no tlf. (+47) 24 16 89 90
- ▶ KS – Interesna organizacija općinskog sektora i unije poslodavaca
www.ks.no tlf. (+47) 24 13 26 00
- ▶ Likestillings- og diskrimineringsombudet (Pravobranitelj za ravnopravnost i diskriminaciju)
www.ldo.no tlf. (+47) 24 05 59 50
- ▶ Nasjonal kompetanseenhet for minoritetshelse (Nacionalna stručna služba za zdravstvenu zaštitu manjina)
www.nakmi.no tlf. (+47) 23 01 60 60
- ▶ Nasjonalt tolkeregister (Nacionalni registar tumača)
www.tolkeportalen.no
- ▶ Nasjonal senter for flerkulturell opplæring (NAFO) (Nacionalni centar za multikulturalnu obuku (NAFO))
<http://www.hio.no/enheter/nafo> tlf. (+47) 22 45 20 00
- ▶ Nettsted for språklige minoriteter (Internet stranica za jezičke manjine)
www.bazar.deichman.no
- ▶ Norsk Organisasjon for Asylsøkere (NOAS) (Norveška organizacija za tražioce azila (NOAS))
www.noas.org tlf. (+47) 22 36 56 60
- ▶ Norsk senter for flerkulturell verdiskaping (Norveški centar za multikulturalno stvaranje vrednosti)
www.flerkulturell.no tlf. (+47) 32 82 30 00
- ▶ Novi u Norveškoj www.nyinorge.no

- ▶ Organisasjon Mot Offentlig Diskriminering
(Organizacija protiv javne diskriminacije)
www.omod.no tlf. (+47) 22 20 87 37
- ▶ Statistisk sentralbyrå (Centralni statistički ured)
www.ssb.no/innvandring tlf. (+47) 21 09 00 00
- ▶ Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon
(Stručni tim državne uprave za informacije o stranim zemljama)
www.landinfo.no (+47) 23 30 94 70
- ▶ Utlendingsdirektoratet (Državna uprava za strance)
www.udi.no tlf. (+47) 23 35 15 00
- ▶ Utlendingsnemda (Apelaciono vijeće za strance)
www.une.no tlf. (+47) 21 08 50 00
- ▶ VOX Læring for arbeidslivet
(VOX Obuka za radni odnos)
www.vox.no

Međunarodno

- ▶ EU Commission –
Anti-discrimination and relations with civil society
http://ec.europa.eu/employment_social/fundamental_rights/index_en.htm
- ▶ European Council on Refugees and Exiles (ECRE)
www.ecre.org
- ▶ European Research Centre on Migration &
Ethnic Relations
www.ercomer.org
- ▶ International Centre for Migration Policy Development
www.icmpd.org

- ▶ International Organization for Migration (IOM)
www.iom.ch
- ▶ Metropolis
www.international.metropolis.net
- ▶ Migration Information Source (MPI)
www.migrationinformation.org
- ▶ Migration Policy Group (MPG)
www.migpolgroup.com
- ▶ OECD – Organisation for Economic Co-Operation
and Development
www.oecd.org/migration
- ▶ UNHCR www.unhcr.org

22. Reference

Allertsen, L. i Kalve T. (2006): *Innvandrerbarn i barnevernet 2004 (Imigrantska djeca u službi za brigu i zaštitu djece 2004. godine.)* SSB-izveštaj 2006/19. Oslo-Kongsvinger: Centralni statistički ured

Arbeids- og inkluderingsdepartement (2007) (Ministarstvo za rad i uključivanje u društvenu podjelu rada (2007): *Asylsøkere for tilbud om norsk opplæring. (Tražiocima azila se nudi učenje norveškog jezika)*. Izjava za štampu br. 104-2007. Skinuta 11. jula 2008.: godine sa: www.regjeringen.no/nb/dep/aid/pressesenter/pressemeldinger/2007/Asylsokjarar-far-tilbod-om-norskopplarin.html?id=479659

Berg, J., Bjørklund, T. i Aalandslid V (2008.): *Ikke – vestlige innvandrere og kommunevalget 2007: Stemmer til venstre, men ikke venstre orientert. (Ne – zapadni imigranti i općinski izbori 2007. godine: Glasaju u lijevo, a nisu lijevo orijentisani)*. U Društvenom oglasniku 2008./2. Oslo: Centralni statistički ured

Blom, Svein (2007): *Holdninger til innvandrere og innvandring 2007 (Stavovi o imigrantima i imigraciji 2007. godine)*. SSB-izveštaj 2007./44. Oslo-Kongsvinger: Centralni statistički ured

Blom, S. i Henriksen, K. (2008): *Levekår blant innvandrere i Norge 2005/2006. (Životni standard imigranata u Norveškoj 2005/2006)*. SSB-izveštaj 2008./5. Oslo-Kongsvinger: Centralni statistički ured

Bredal, A. i Skjerven, L. (2007.): *Tvangsekteskap i hjelpeapparatet. Omfang og utfordringer. (Prisilni brak u pomoćnom aparatu. Obim i izazovi)*. Centar za naučne studije o ženama i rodovima. Univerzitet u Oslu

Daugstad, Gunnlaug (2006.): *Grenseløs kjærlighet? Familieinnvandring og ekteskapsmønstre i det flerkulturelle Norge. (Bezgranična ljubav? Porodična imigracija i sklapanje braka u multikulturalnoj Norveškoj)*. SSB-izvještaj 2006./39. Oslo-Kongsvinger: Centralni statistički ured

Daugstad, Gunnlaug (ured.) (2007.): *Fakta om innvandrere og deres etterkommere 2007. (Činjenice o emigrantima i njihovim potomcima 2007)*. Šta govore brojevi? SSB-zapis 2007./56. Oslo-Kongsvinger: Centralni statistički ured

Daugstad, G. i Sandnes, T. (2008.): *Gender and Migration. Similarities and disparities among women and men in the immigrant population. (Pol i migracije. Sličnosti i razlike između žena i muškaraca imigrantske populacije)*. SSB-izvještaj 2008./10. Oslo-Kongsvinger: Centralni statistički ured

Integreringsbarometeret 2007 – om befolkningens holdninger til integrerings- og mangfoldsspørsmål. (2007): (Barometar integracije za 2007. godinu – stavovi stanovništva o pitanji integracije i multikulturalnosti.) (2007.): IMDi- ev izvještaj 2007/7. Oslo: Državna uprava za integraciju i multikulturalnost

Gabrielsen, E. I Lagerstrøm, B.O. (2007.): *Med annen bakgrunn. Lese- og regneferdigheter blant voksne innvandrere. (S nekim drugim porijeklom. Vještina čitanja i računanja među odraslim imigrantima)*. Stavanger: Univerzitet u Stavangeru

Groruddal zalaganja – programsko področje 4. *Oppvekst, utdanning, levekår, kulturaktiviteter og inkludering. Årsrapport 2007 og Handlingsplan. (Mladalaštvo/odrastanje, obrazovanje, životni standard, kulturne aktivnosti i uključivanje u društvenu podjelu rada. Godišnji izvještaj za 2007. i akcioni plan za 2008. godinu).* Oslo: Općina Oslo

Kavli, H., Hagelund, A. i Bråten, M. (2007.): *Med rett til å lære og plikt til å delta. En evaluering av introduksjonsordningen for nyankomne flyktninger og innvandrere. (S pravom da nauči i dužnošću da učestvuje. Procjena sistema introdukcije za novodošle izbjeglice i imigrante).* Fafo-izvještaj 2007.:34. Oslo: Fafo

Kleven, L. i Lien, S. (2007.) *Raportering fra krisesentrene 2006. (Izvještaji iz kriznih centara 2006. godine).* SSB-izvještaj 2007./32. Oslo-Kongsvinger: Centralni statistički ured

Liden, H. i Bentzen, T. (2007.) *Kjønnslemlestelse i Norge. (Sakaćenje ženskih genitalija u Norveškoj).* ISF-izvještaj 2008./008. Oslo: Institut za društvena istraživanja

Fra sosialhjelp til arbeid – Resultater fra 25 Ny sjanse - prosjekter (Od socijalne pomoći do zaposlenja – rezultati 25 projekata "Nove šanse"). IMDi-izvještaj 2008./4. Oslo: Državna uprava za integraciju i multikulturalnost

Mathisen, B. (2007.) *Monitor for introduksjonsordningen 2007. (Monitor za sistem introdukcije 2007. godine).* SSB-rapport 2007/43. Oslo: Centralni statistički ured

Skardhamar, Torbjørn (2006.) *Kriminalitet gjennom ungdomstiden blant nordmenn og ikke – vestlige innvandrere. En analyse av fødselskullet 1977. (Kriminal među mladim norvežanima i ne – zapadnim imigrantima. Analiza stope rađanja) 1997. godine.* SSB-izvještaj 2006/33. Oslo: Centralni statistički ured

Utlendingsdirektoratet (Državna uprava za strance):
Godišnji izveštaj za 2007. godinu

Vi blir... Om arbeidsinnvandring fra Polen og Baltikum (Ostajemo... O radnoj imigraciji iz Poljske i baltičkih zemalja). IMDi-izvještaj 2008/1. Oslo: Državna uprava za integraciju i multikulturalnost

Østby, Lars (ured.) (2004.): *Innvandrere i Norge, hvem er de, og hvordan går det med dem? (Imigranti u Norveškoj, ko su oni i kako im je? II deo, životni standard).* SSB-izvještaj 2004/66. Oslo: Centralni statistički ured

Økonomi og levekår for ulike grupper 2007 (2008) (Ekonomija i životni standard različitih grupa 2007. (2008.)): SSB-izvještaj 2008/19. Oslo: Centralni statistički ured

Øla, T. i Vestel, V. (2007.): *Møter i det flerkulturelle Norge. (Susreti u multikulturalnoj Norveškoj).* NOVA izvještaj 21/07. Oslo: NOVA (Norveški institut za proučavanje mladih, socijalnog stanja i starenja)

Aalandslid, Vebjørn (ured.) *Innvandrerers demografi og levekår. (Demografija i životni standard imigranata iz 12 općina.).* SSB-izvještaj 2007/24. Oslo-Kongsvinger: Centralni statistički ured

Državna uprava za integraciju
i multikulturalnost

Državna uprava za integraciju i multikulturalnost

Poštanska adresa: Postboks 8059 Dep, 0031 Oslo

Telefonska centrala: (+47) 24 16 88 00

E-mail: post@imdi.no

Naručivanje publikacija:

bestilling@imdi.no

Press telefon: (+47) 917 55 351,

e-mail: presse@imdi.no

ISBN: 978-82-92757-83-3

IFAKTA (Pregled činjenica o imigrantima i integraciji),
elektronsko izdanje

www.imdi.no

www.inytt.no